

Strateški načrt Tedna vseživljenjskega učenja

Strateški načrt Tedna vseživljenjskega učenja je sprejel Nacionalni odbor za Teden vseživljenjskega učenja na svoji 15. seji, dne 23. maja 2006. Osnutek prenovljenega Strateškega načrta je pripravila Delovna skupina za TVU na Andragoškem centru Slovenije, marca 2006.

Strateški načrt projekta Teden vseživljenjskega učenja (v nadaljevanju TVU) je temeljni dokument, ki opredeljuje cilje, vsebino, ključne dejavnike, posamezna področja delovanja ter predlog njihovega usklajevanja ter financiranja. Strateški pogled daje izhodišča za letno načrtovanje projekta.

Strateški načrt TVU, ki je veljal za obdobje 1997-2005, je sestavila Delovna skupina za TVU na Andragoškem centru Slovenije, sprejel pa ga je Nacionalni odbor za TVU na svoji 4. seji, 2. junija 1998. Načrt je bil sprejet s pripombo, da se bo uresničeval postopoma, v skladu z realnimi možnostmi uveljavljanja projekta v slovenskem prostoru.

V desetletnem obdobju implementacije strateškega načrta TVU se je uresničilo mnogo njegovih določil, prišlo pa je tudi do marsikatere spremembe; potrebne so bile prilagoditve in uvedene so bile novosti, zato se je pojavila potreba po prenovi strateškega načrta in prilagoditvi sodobnim razvojnim možnostim.

Prenovljeni strateški načrt prevzema nekatere temelje prvotnega načrta, sicer pa upošteva dosežene izkušnje in spoznanja ter postavlja dolgoročne usmeritve tega razvojno naravnane projekta za naslednje desetletno obdobje.

Vsebina:

1. Izhodišča
2. Nameni in cilji TVU
3. Organizacije, ki izpeljujejo TVU
4. Ključni dejavniki načrtovanja in izpeljave TVU
5. Dejavnosti TVU
6. Priznanja in nagrade, podeljene v TVU
7. Medijska podpora TVU
8. Usklajevanje dejavnosti TVU
9. Financiranje TVU

1. IZHODIŠČA

Teden vseživljenjskega učenja je projekt nacionalnega pomena, namenjen vpeljevanju strategije vseživljenjskosti učenja v Sloveniji, še prav posebej pa razvijanju in pospeševanju kulture učenja odraslih. Učenje odraslih v Sloveniji poteka v specifičnih kulturno-zgodovinskih okoliščinah, ki so bolj naklonjene formalnemu izobraževanju in šolanju, še posebej otrok in mladine. TVU ima zato še posebno poslanstvo - razvijati pozitiven odnos do učenja vseh ljudi, v vseh življenjskih obdobjih, s kakršnokoli vsebino in namenom, in krepiti pozitivno doživljanje učenja med ljudmi, pa tudi ustrezno obravnavanje takšnega učenja v vzgojno-izobraževalni politiki Slovenije nasploh. Projekt tako prispeva k uresničevanju slogana 'Slovenija - učeča se dežela'.

Prvotni koncept TVU se je zgledoval po Tednu odraslih učencev (Adult Learners' Week - ALW) v Veliki Britaniji. Ob njegovi vpeljavi, leta 1996, je bil TVU med prvimi šestimi festivali učenja na svetu, predvsem pa prvi, ki je promoviral kulturo vseživljenjskega učenja. V

desetih letih je Slovenija s TVU dejavno sodelovala v mednarodnem gibanju festivalov učenja, ki danes šteje nad 40 festivalov po vsem svetu, in ga pomembno sooblikovala. Na mednarodni ravni z izpeljavo TVU Slovenija izpolnjuje priporočilo Pete mednarodne konference Unesca (Hamburg 1997), ki je v Akcijskem načrtu za prihodnost učenja odraslih, v točki 53, priporočil vsem svojim državam članicam, da organizirajo Teden učenja odraslih in da to postane mednarodna prireditvev.

Na nacionalni ravni je projekt TVU umeščen v Resolucijo o Nacionalnem programu izobraževanja odraslih v Republiki Sloveniji do leta 2010 kot ena od infrastrukturnih dejavnosti za uresničevanje izobraževanja odraslih v Sloveniji. Prav tako je njegova vloga utemeljena v Strategiji vseživljenjskega učenja v Sloveniji (dokument v pripravi na Ministrstvu za šolstvo in šport). Vsakokratna izpeljava TVU je umeščena v Letnem programu izobraževanja odraslih.

2. NAMENI IN CILJI TVU

TVU vsako leto predstavlja intenzivno obdobje, ko se en teden izpeljujejo izobraževalni, promocijski, informativno-svetovalni, družabni in kulturni dogodki. Predstavljajo, pospešujejo in uveljavljajo se različne možnosti učenja in izobraževanja, na mnogih prizoriščih pa slovesno počastijo in nagrajujejo dosežke pri učenju in v zvezi z učenjem. Te raznolike prireditve imajo večplastne namene in cilje.

2.1 Nameni in cilji, povezani z naravnostjo in vrednotami:

- ozaveščati javnost o pomembnosti in vsenavzočnosti učenja v vseh starostnih obdobjih in na vseh področjih javnega in zasebnega življenja;
- povečati prepoznavnost dimenzij vseživljenjskega učenja – časovna (*life-long*) in vsebinska (*life-wide*) razsežnost;
- okrepiti zavedanje, da je učenje pomembna prvina vsake dejavnosti in da je pogoj za doseganje tako kakovosti življenja nasploh kot tudi uspešnosti poklicnega in drugega organiziranega dela;
- promovirati enakovrednost in uravnoveženost štirih stebrov vseživljenjskega učenja: učenje kot pridobivanje znanja, učenje kot usposabljanje za delo, učenje za kakovostno bivanje v skupnosti in učenje za osebno rast;
- spodbujati pozitiven odnos do vseh oblik formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, še zlasti pa za preseganje stereotipnih predstav o tem, kaj učenje je in čemu je namenjeno;
- prebujati radovednost, ugotavljati in oblikovati nove potrebe po učenju, jih izražati in uveljavljati;
- vzpostavljati okoliščine za medsebojno razumevanje, sprejemanje in sinergijsko delovanje včasih nasprotujočih si taborov: formalnega in neformalnega sektorja, vladnih in nevladnih organizacij, različnih generacij, kultur, narodnosti, nazorov in podobno.

2.2 Nameni in cilji, povezani s prakso:

- spodbujati večjo udeležbo v vseh oblikah učenja, večjo socialno vključenost in zaposljivost ter boljše pogoje za dejavno državljanstvo;
- spodbujati in krepiti učeče se posameznike, da izražajo svoje učne potrebe in iščejo možnosti izobraževanja;
- seznanjati javnost z raznolikimi možnostmi za učenje;
- spodbujati oblikovanje še kakovostnejše izobraževalne in učne ponudbe v državi;
- zagotavljati informiranje in svetovanje udeležencem, morebitnim udeležencem in neudeležencem v izobraževanju;
- krepiti vire in omrežja, ki omogočajo uspešno učenje tako na krajevni ravni kot tudi na drugih ravneh (državni, območni, po področjih dejavnosti itn.), in pospeševati povezovanje in medsebojno sodelovanje teh virov in omrežij;

- vzpostavljati pogoje za medsebojno spoznavanje in oblikovanje trajnih partnerstev bodisi na nekem geografskem območju ali vsebinskem področju;
- počastiti izjemne dosežke pri učenju in ustvarjalnem udejstvovanju;
- vzpostavljati različne oblike zagovorništva z namenom, da glas učečega se posameznika postane slišen in vpliven na strokovni in politični ravni;
- opozoriti na vlogo sredstev javnega obveščanja (medijev) in drugih dejavnikov javnosti pri razvijanju in pospeševanju možnosti učenja in izobraževanja ljudi.

2.3 Nameni in cilji, povezani s teorijo:

- zagotoviti možnosti za premislek o stanju teorije in prakse na področju vseživljenjskega učenja;
- opredeliti in predstaviti ključne strokovne teme v izobraževanju in učenju;
- sodelovati pri pripravi strateških dokumentov na različnih ravneh s področja vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih;
- omogočiti izmenjavo mnenj med teoretiki in praktiki na prizoriščih TVU;
- krepiti raziskovalno dejavnost na področju vseživljenjskega učenja.

2.4 Nameni in cilji, povezani s politiko:

- promovirati in zagovarjati uresničevanje strategije vseživljenjskega učenja na državni in krajevni ravni;
- doseči enakopravnost systemskega obravnavanja izobraževanja in učenja mladih in odraslih v celovitem sistemu vseživljenjskosti učenja;
- opozoriti na pomen učenja tako za posameznika kot tudi za organizacijo, skupnost in državo in za celoten družbeni razvoj;
- usmeriti pozornost na sodobne probleme v politiki izobraževanja in učenja;
- vzpostaviti povezave in možnosti za komuniciranje ter tako krepiti medsebojno razumevanje akterjev na področju izobraževanja: teoretikov, praktikov, udeležencev in politikov;
- promovirati cilje politike izobraževanja na državni ravni in na ravni Evropske unije ter te cilje in procese približati učečim se, da se z njimi poistovetijo.

3. PARTNERJI V PROJEKTU TVU

Teden vseživljenjskega učenja je kolektivni podvig, saj se je v desetletju sodelovanja v projektu TVU vzpostavilo razmeroma čvrsto partnerstvo, ki vključuje ustanove na različnih ravneh. Nacionalni koordinator postavlja vsakoletno platformo TVU in pri njenem udejanjanju sodeluje z mrežo izvajalcev in koordinatorjev. Relativno dobro podporo nudijo tudi mreže medijskih partnerjev ter drugih podpornikov TVU.

3.1 Ustanova, ki vodi in usklajuje potek projekta – nacionalni koordinator TVU

V vlogi organizacije, ki razvija, vodi in usklajuje potek celotnega projekta, nastopa Andragoški center Slovenije (v nadaljevanju ACS) kot nacionalni koordinator TVU. Naloge ACS so se glede na prvotno zasnovo v desetletnem obdobju namnožile, izostrila pa se je tudi njihova razvojna razsežnost. Dejavnosti potekajo vse leto, saj zadevajo pripravo, izpeljavo in ovrednotenje TVU, po vsebinski plati pa je mogoče govoriti o dveh skupinah:

3.1.1 Nacionalna koordinacija TVU

Andragoški center izpeljuje dejavnosti, ki so skupnega pomena za vse sodelujoče in ki razvojno, vsebinsko in organizacijsko povezujejo krajevno, državno in mednarodno raven projekta TVU. Te dejavnosti so:

- *konceptualno-razvojne naloge*: ACS opravlja naloge, ki zadevajo načrtovanje, upravljanje, spremljanje izvajanja in vrednotenje projekta TVU; skrbi za skupno uveljavitev TVU kot nacionalnega projekta in za stike z drugimi partnerji; skrbi za uveljavljanje strategije vseživljenjskega učenja in povezovanje vsebin TVU s temo vsakokratnega Evropskega leta;
- *sodelovanje z mrežo izvajalcev in koordinatorjev TVU* in drugimi sodelujočimi v projektu: ACS spodbuja, obvešča, usklajuje in usmerja, sodeluje; svetuje ter organizira srečanja z ustanovami, skupinami in posamezniki - izvajalci prireditev, koordinatorji TVU, predstavniki medijskih hiš, financerji, sponzorji, donatorji in drugimi prijatelji TVU;
- *nacionalna promocija TVU*: ACS skrbi za stike z javnostmi in promocijo v javnih občilih; pripravlja skupno promocijsko in informativno gradivo: celostno grafično podobo projekta, plakate, zloženke, publikacije, drobno promocijsko gradivo; pripravlja in izdaja skupno glasilo, ki spremlja pripravo, izpeljavo in ovrednotenje projekta – TVU-Novičke; vzdržuje, posodablja in nadgrajuje spletno stran projekta (<http://tvu.acs.si>); razvija, vzdržuje in nadgrajuje spletno zasnovani informacijski sistem TVU, ki podpira prijavo prireditev, njihovo objavo v spletnem koledarju ter ovrednotenje projekta z anketnimi vprašalniki za izvajalce in udeležence;
- *mednarodno sodelovanje*: ACS dejavno sodeluje v mednarodnem gibanju festivalov učenja, ki ga koordinira Unescov inštitut za izobraževanje v Hamburgu; dejavno se vključuje v mednarodne projekte na temo festivalov učenja (do zdaj v projekte TVU-EBIS, TVU-Grundtvig, IntALWinE); sodeluje pri pripravi mednarodnih publikacij.

3.1.2 Organiziranje prireditev Andragoškega centra Slovenije v TVU

ACS organizira dejavnosti in prireditve na državni ravni, ki so pomembne za uspešno izpeljavo celotnega projekta. Te dejavnosti so:

- priznanja ACS za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih,
- slovesno odprtje TVU na državni ravni s podelitvijo priznanj ACS za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih,
- andragoški kolokvij,
- spremljevalni dogodki na državni ravni (na primer: Dan odprtih vrat ACS, Parada znanja, Branje na vlaku, Razstava promocijskega gradiva 10 let TVU, odprti telefon ACS, fotografske in likovne razstave, natečaji ipd.).

3.2 Ustanove, ki usklajujejo pripravo in izpeljavo projekta – koordinatorji TVU

Koordinatorji TVU so pobudniki, usmerjevalci in usklajevalci dejavnosti za projekt TVU na krajevni ravni. Povezovalno delujejo bodisi v svojem kraju, občini ali celo regiji (regionalni oziroma območni koordinatorji), na nekaterih področjih pa se je uveljavilo tudi povezovanje po vsebinskem načelu (tematski koordinatorji).

V letu 2001 je bilo delovanje koordinatorjev prvič formalizirano in vzpostavljena je bila mreža koordinatorjev TVU, ki deluje na osnovi Skupnih priporočil za koordinatorje TVU. Ta zadevajo šest ključnih področij: organiziranje in animiranje (pod)izvajalcev, načrtovanje in usklajevanje prireditev, pridobivanje finančnih sredstev, medijsko promocijo, skupno promocijsko gradivo in animiranje obiskovalcev, evalvacijo TVU in poročanje.

Stopnja koordiniranega nastopanja v TVU je različna: ponekod koordinatorji druge izvajalce le animirajo in jim posredujejo potrebne informacije, nadaljnje delovanje pa prepustijo njim samim; v drugih okoljih prihaja do usklajevanja vsebin in terminov; v mnogih primerih je skupna medijska in vizualna promocija TVU. Vse oblike povezovanja in sodelovanja izvajalcev in koordinatorjev TVU so smiselne in pospeševalno vplivajo na uspešnost Tedna, saj tudi po zaslugi koordinatorjev narašča število in raznovrstnost izvajalcev, pestrost in kakovost prireditev, odmevnost TVU v medijih in najširši javnosti, vzpostavljajo pa so tudi partnerstva, ki se ohranjajo skozi vse leto.

3.3 Ustanove, ki organizirajo prireditve na krajevni ravni – izvajalci TVU

Izvajalci TVU so ustanove, društva, interesne skupine in posamezniki, ki organizirajo prireditve TVU. Paleta izvajalcev TVU je zelo pestra, saj vključuje prireditelje s področja:

- *izobraževanja*, na primer: vrtci, osnovne in srednje šole, fakultete in univerze, ljudske univerze, zasebni izvajalci izobraževalnih programov, izobraževalna središča v podjetjih, specializirana izobraževalna središča, enote za izobraževanje odraslih pri šolah, univerze za tretje življenjsko obdobje, študijski krožki, borze znanja, središča za samostojno učenje in drugi izvajalci formalnega in neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja; središča za informiranje in svetovanje za izobraževanje;
- *dela*, na primer: podjetja, uradi in območne službe Zavoda za zaposlovanje, sindikati, regionalne razvojne agencije in drugi;
- *kulture*, na primer: kulturni domovi, društva in združenja s področja kulture, knjižnice in knjigarne, muzeji in galerije, glasbene in plesne šole in drugi;
- *socialnih zadev*, na primer: centri za socialno delo, domovi za starejše, svetovalnice za zakonce, društva in združenja s področja socialnih zadev;
- *ekologije*, na primer: društva in združenja s področja okoljevarstva, kmetijske in gozdarske agencije in drugi;
- *zdravstva*, na primer: psihološke svetovalnice, svetovalnice za odvisnike, društva in združenja s področja zdravstva (preventiva in kurativa), zdravstveni domovi, bolnišnice in drugi;
- *javne uprave*, na primer: ministrstva, občine;
- *in druga*, na primer: različne nevladne organizacije, verske organizacije, ljubiteljska in stanovska društva in združenja s področja turizma, športa in rekreacije, tabornišтва, gospodarstva in drugi.

Izvajalci odpirajo svoja vrata, predstavljajo svoje dejavnosti in dosežke, se povezujejo in spodbujajo ljudi, da se jim pridružijo.

3.4. Ustanove in organi, ki podpirajo projekt – podporniki TVU

Pomembni akterji slovenskega modela TVU so sredstva javnega obveščanja (mediji): radijske in televizijske hiše, časniki in revije, elektronski mediji in vsi, ki pomagajo, da sporočila TVU sežejo v slovenske domove. Medijska podpora je izjemno dragocena predvsem zato, ker prebija krog udeležencev v vseživljenjskem učenju in s privlačnimi prispevki nagovarja tudi izobraževalno nedejavne.

Ministrstva in organi upravljanja na državni ravni so k sodelovanju v TVU pritegnjeni z vsakoletnim sklepom Vlade RS ter s posamičnimi pobudami ACS. Projekt TVU se domicilno nahaja pri Ministrstvu za šolstvo in šport (v nadaljevanju MŠŠ), vendar po svoji vsebini ne pripada le enemu vladnemu resorju (v Prilogi). Znanje, učenje in izobraževanje spadajo namreč v vse dejavnosti in področja dejavnosti, zato naj bi s svojim deležem v TVU in s prevzemom odgovornosti zanj sodelovali vsi vladni resorji, v skladu z njihovo temeljno

dejavnostjo in funkcijo. Njihovo sodelovanje je dobrodošlo tako na vsebinski ravni kot tudi kar zadeva denarno in moralno podporo projektu.

Tudi organi upravljanja na občinski ravni so povabljeni k vključevanju v TVU s sklepom Vlade RS ter s pobudami ACS. Učenje je namreč dejavnost, ki je najtesneje povezana z življenjem in delom ljudi v okolju, kjer živijo in delajo. Dejavnosti TVU so zato najboljše in najintenzivnejše na krajevni ravni, njihov obseg, intenzivnost in raznovrstnost programa pa so odvisni od pobud, iznajdljivosti, ustvarjalnosti in možnosti izvajalcev TVU in od povpraševanja krajanov.

K oblikovanju in udejanjanju programa na krajevni ravni odločilno pripomore odnos občinskih upravnih organov. Ta se še posebno izraža v tem, da se TVU obravnava kot projekt, ki je pomemben za občino, in v tem, da dobi projekt poleg moralne tudi ustrezno denarno podporo. Za boljše usklajevanje dejavnosti TVU v občini se določi organ ali organizacija, ki ima vlogo koordinatorja TVU na občinski ravni. Dejavnost na ravni občine se lahko usklajuje v posebnem organu, ki ga po svoji presoji ustanovijo v občini; v njem so lahko zastopani, če se tako dogovorijo, predstavniki izvajalcev in občine. Občina v sodelovanju z izvajalci poskrbi za slovesno počastitev TVU kot občinskega praznika učenja.

V desetih letih uresničevanja TVU se je pokazalo, da približno v polovici slovenskih občin zamisel o festivalu učenja še ni zaživela; po drugi plati nekatere občine nudijo veliko moralno, ponekod tudi denarno podporo, v nekaj primerih prevzemajo tudi koordinacijo TVU. Večje in vseobsegajoče sodelovanje občin je eden najpomembnejših razvojnih izzivov TVU.

Med podporniki TVU posebno mesto zavzemajo sponsorji in donatorji, ki projekt podprejo z denarjem, brezplačnimi storitvami ali materiali.

4. KLJUČNI DEJAVNIKI NAČRTOVANJA IN IZPELJAVE TVU

4.1 Delovna skupina za TVU

Delovna skupina za TVU deluje na ACS. Sestavljajo jo sodelavke in sodelavci ACS, ki so pristojni za posamezne vidike projekta TVU, t.j. konceptualne, razvojne in operativne naloge, ki zadevajo pripravo, izpeljavo in vrednotenje projekta (v skladu z opisom v točki 3.1). Nekaj članov delovne skupine je stalnih (ožja delovna skupina za TVU), nekaj pa se jih vključi v vsakokratno izpeljavo TVU glede na vodilne teme in vsebine.

Skupino vodi vodja projekta TVU, ki je odgovoren za izpeljavo projekta od njegovega načrtovanja do uresničitve in ovrednotenja. Vodja projekta zastopa projekt v kolegiju ACS, na sejah Nacionalnega odbora za TVU in v odnosih z drugimi partnerji. Njegove naloge imajo pretežno upravljavski značaj.

Posebno vlogo v delovni skupini ima nacionalni koordinator TVU. Ta je pristojen za naloge nacionalne koordinacije (točka 3.1.1) in zastopa projekt TVU doma in v tujini. Njegove naloge imajo pretežno konceptualno-razvojni značaj.

Funkciji vodje projekta in nacionalnega koordinatorja sta združljivi.

4.2 Nacionalni odbor za TVU

Načrtovanje, izpeljava in vrednotenje Tedna vseživljenjskega učenja poteka pod nadzorom Nacionalnega odbora za TVU (v nadaljevanju: NO TVU), ki ga imenuje Vlada Slovenije s posebnim odlokom in deluje pri MŠŠ. Odboru praviloma predseduje generalni direktor

direktorata, pristojnega za srednje in višje šolstvo ter izobraževanje odraslih pri Ministrstvu za šolstvo in šport. Desetčlanski odbor sestavljajo vodja Sektorja za izobraževanje odraslih pri MŠŠ, predstavniki Ministrstva za delo, družino in socialne zadeve (v nadaljevanju MDDSZ), Ministrstva za kulturo, Gospodarske zbornice Slovenije, Sindikata vzgoje, izobraževanja in znanosti, trije predstavniki ACS ter predstavnik izvajalskih organizacij TVU. Mandat članov NO TVU traja 4 leta.

Naloge NO TVU so predvsem protokolarno-statusnega in državno-promocijskega značaja, saj odbor sodeluje predvsem kot posrednik pri dogovarjanju z Vlado in drugimi upravnimi organi za pridobitev moralne in denarne podpore TVU ter pri širjenju zavesti slovenske družbene in politične javnosti o tem, da Teden ni in ne more biti v pristojnosti enega ali dveh resorjev, temveč mora posegati v vse sfere javnega življenja. Naloge NO TVU so:

- obravnavanje in potrditev vsebinskega in finančnega načrta TVU;
- spremljanje izpeljave projekta TVU;
- obravnavanje in potrditev vsebinskega in finančnega poročila in analize TVU;
- uveljavljanje TVU kot projekta nacionalnega pomena;
- usklajevanje vloge in udeležbe države (vlade, predsedstva, ministrstev) in občin pri izpeljavi projekta;
- zagotavljanje javnih sredstev za izpeljavo projekta;
- sodelovanje pri zagotavljanju sponzorske pomoči za izpeljavo TVU;
- zastopanje TVU v stikih z javnostmi (novinarske konference, pomembne objave, zastopanje projekta pri vodstvih javnih občil);
- udeležba na prireditvah nacionalnega pomena v programu TVU.

4.3 Vlada Republike Slovenije

Vlada RS na predlog NO TVU obravnava in sprejme Preliminarni letni načrt Tedna vseživljenjskega učenja ter Poročilo in analizo predhodnega Tedna vseživljenjskega učenja.

Vlada sprejme pokroviteljstvo nad vsakokratnim TVU kot znak moralne podpore prizadevanjem vseh sodelujočih za pospeševanje vseživljenjskega učenja in izobraževanja v državi.

Vlada tudi priporoči vsem ministrstvom in vladnim službam, da se dejavno vključijo v dejavnosti TVU na tistih področjih in pri tistih prireditvah, ki so povezane z njihovim siceršnjim delom. Posebej Vlada pozove lokalne skupnosti, da podprejo in sodelujejo pri pripravi in izvedbi TVU na svojih območjih.

Gradivo s predlogom sklepov, ki zadevajo gornja področja, Vladi posreduje član NO TVU, predstavnik Sektorja za izobraževanje odraslih pri MŠŠ ob strokovni podpori ACS.

5. DEJAVNOSTI TVU

TVU nagovarja slovensko laično, strokovno pa tudi politično javnost z dejavnostmi in prireditvami, ki razodevajo obe razsežnosti vseživljenjskega učenja – časovno, ki jo nekateri opredeljujejo z besedno zvezo 'od zibelke do groba' ('life-long'), in vsebinsko, ki opozarja, da nas učenje spremlja na vseh življenjskih poteh, v vseh vlogah, ki jih prevzemamo ('life-wide'). Prireditve v TVU so namenjene vsem generacijam - od otrok v vrtcih in šolah, do študentske populacije, delovno aktivnega prebivalstva pa tja do tretjega življenjskega obdobja.

Program TVU torej obsega številne in različne dejavnosti, ki jih lahko razvrstimo v naslednje glavne skupine:

5.1 Predstavitve programov, projektov in dejavnosti: dan ali teden odprtih vrat, predavanja in sestanki, skupinske in posamezne predstavitve izobraževalnih programov in projektov, strokovni posveti, predstavitve gradiv in rezultatov, razstave, odprtja, omizja, razprave, konference in podobno.

5.2 Prireditve za dejavno vključevanje udeležencev: učne in kreativne delavnice (npr. za oblikovanje gline, slikanje na svilo ali steklo, izdelava čipk, rezbarjenje), glasbene in računalniške delavnice, umetniške delavnice za starejše in za otroke, priložnosti za brezplačne preizkuse in testiranje znanj (npr. tujih jezikov, računalništva), pogovori v tujih jezikih, forumi in omizja, predavanja in diskusije na temo iskanja zaposlitve in samozaposlovanja, srečanja, sprostitevne in plesne delavnice in podobno.

5.3 Informiranje in svetovanje: odprti telefoni, informativni dnevi, panoji in stojnice z informativnim gradivom, drugi načini informiranja in svetovanja v osebnih stikih, prek telefona ali interneta – pri izvajalcih dejavnosti/programov, v sredstvih javnega obveščanja ali v informativno-svetovalnih ustanovah in podobno.

5.4 Spremljajoče prireditve: slovesna odprtja, zaključne slovesnosti, sprejemi, drugi družabni in kulturni dogodki, predstavitve knjig in drugih publikacij, literarni večeri, gledališke, filmske in lutkovne predstave, razstave, podelitve priznanj, nagrad in diplom, srečanja društev, obiski naravnih in kulturnih znamenitosti, vodeni izleti, športni dogodki, kvizi in tekmovanja, sestanki občinskih organov, praznovanja obletnic delovanja in podobno.

5.5 Medijska podpora: srečanja z novinarji na novinarskih konferencah ter individualni stiki z novinarji in predstavniki sredstev javnega obveščanja; obveščanje novinarjev oziroma sredstev javnega obveščanja o dogodkih; poljudni prispevki v dnevnem časopisju; strokovni prispevki v strokovni ali znanstveni periodiki; posebne oddaje na radiu ali televiziji: intervjuji, omizja, predvajanje video-predstavitve dobitnikov priznanj, kontaktne oddaje, poročanja s prizorišč festivala po Sloveniji in podobno.

6. PRIZNANJA IN NAGRADE

6.1. Nacionalna priznanja za uspehe pri učenju ali pospeševanju kulture učenja

Priznanja Andragoškega centra Slovenije za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih se podeljujejo:

- učečim se posameznikom/posameznicam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
- učečim se skupinam za izjemne učne uspehe in bogatitev lastnega znanja;
- posameznikom/posameznicam, skupinam, društvom, organizacijam, podjetjem in lokalnim skupnostim, ki s svojim strokovnim, organizacijskim ali promocijskim delom pripomorejo k bogatitvi znanja drugih.

Priznanja podeljuje posebna komisija, ki jo imenuje Svet ACS, sestavljajo pa jo ugledni predstavniki andragoške stroke, državnih organov in ustanov ter predstavniki različnih izvajalcev izobraževanja odraslih. Število članov in sestavo odbora podrobneje določa Pravilnik o podeljevanju priznanj Andragoškega centra Slovenije za posebne dosežke pri učenju odraslih v Sloveniji.

Priznanja se podeljujejo enkrat letno, v času TVU.

Postopek za imenovanje kandidatov in podeljevanje priznanj, merila za izbiro kandidatov, način dela odbora in druge podrobnosti postopka za podeljevanje priznanj podrobneje določa prej omenjeni Pravilnik.

Podrobni podatki o razpisu in dobitnikih priznanj za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih so objavljeni v sredstvih javnega obveščanja ter v TVU-Novičkah in/ali Novičkah.

Cilji podeljevanja priznanj:

- spodbujati kulturo učenja in kakovost ponudbe izobraževalnih programov s pomočjo primerov dobre prakse;
- poudariti prijazno, veselo plat učenja s proslavljanjem učnih dosežkov;
- omogočiti učečim se in inovativnim izobraževalcem, da svojo pozitivno izkušnjo prek objav v medijih predstavijo najširši javnosti in tako počasi, a vztrajno, spreminjajo odnos slehernika do vseživljenjskega učenja;
- cilj promocije dobitnikov priznanj je zato (s sklepanjem dolgoročnih in vsebinskih partnerstev) seči v najvplivnejša sredstva obveščanja, predvsem TV in najbolj brane tiskane medije, ter prek njih učinkovito nagovoriti predstavnike najširše javnosti; tako bomo s svojimi sporočili dosegli pripadnike vseh ciljnih skupin in jim s predstavitvijo primerov dobre prakse nakazali možnost, da si s pomočjo učenja izboljšajo kakovost življenja.

Nove možnosti za nadaljnji razvoj inštituta priznanj ACS:

Priznanja naj bi bila v prihodnje tudi v vlogi zagovorništva potreb odraslih po njim prilagojenih možnostih učenja (prizadevanja za večjo dostopnost in prilagojenost programov, pa tudi vsebin in oblik učenja potrebam odraslih). Nalogo načrtujemo za prihodnost, saj je za razvoj tega vidika potrebno zagotoviti:

- študijo dosedanje prakse in učinkov podeljevanja priznanj,
- vpliv inštituta priznanj ACS na osebne zgodbe učečih se odraslih,
- oblikovanje strategije za predlaganje in uveljavljanje sprememb tako na področju inštituta priznanj kot na področju politike in prakse izobraževanja odraslih oziroma vseživljenjskega učenja.

6.2. Občinska, krajevna ali regionalna priznanja ali nagrade za uspehe pri učenju ali pospeševanju kulture učenja

V okviru TVU podpiramo podeljevanje priznanj ali nagrad za učne in izobraževalne dosežke na vseh omenjenih ravneh, vendar so ta priznanja v pristojnosti občinskih (krajevnih, regionalnih) dejavnikov, ki sami določajo postopke, merila in okoliščine morebitnega podeljevanja priznanj ali nagrad.

6.3. Priznanja ali nagrade za uspehe pri učenju ali pospeševanju kulture učenja, ki jih podelijo posamezni izvajalci TVU, organizacije za izobraževanje odraslih ali združenja

Priznanja ali nagrade za uspehe pri učenju ali pospeševanju učenja, ki jih podelijo posamezni izvajalci ali združenja, so (skupaj z vsemi potrebnimi postopki) v popolni pristojnosti teh izvajalcev ali združenj.

6.4. Priznanja ali nagrade za uspehe pri učenju ali pospeševanju kulture učenja na mednarodni ravni (mednarodno gibanje festivalov učenja)

TVU kot nacionalni festival vseživljenjskega učenja se povezuje tudi s sorodnimi gibanji oziroma festivali po svetu, zato podpira tudi mednarodno izmenjavo primerov dobre prakse in druga sodelovanja, ko gre za morebitna podeljevanja mednarodnih priznanj (npr. v okviru

posameznih mednarodnih projektov). Andragoški center kot nacionalni koordinator TVU na mednarodni ravni skrbi za promocijo slovenskega znanja in izkušenj na področju podeljevanja priznanj, pa tudi za mednarodno promocijo dobitnikov priznanj in njihovih življenjskih zgodb kot primerov dobre prakse.

7. MEDIJSKA PODPORA TVU

7.1 Cilji medijske promocije vseživljenjskega učenja:

- uveljavljanje kulture učenja kot življenjskega sloga;
- spodbujanje vključevanja v učne / izobraževalne programe s pomočjo predstavitev primerov dobre prakse (omogočanje pozitivne identifikacije);
- spodbujanje odraslim prijaznih učnih / svetovalnih / izobraževalnih okolij;
- spodbujanje odraslim prijaznih izobraževalnih strategij (v strokovnih krogih);
- spodbujanje odraslim prijaznih izobraževalnih politik na različnih ravneh odločanja (na nacionalni, regionalni ali občinski ravni ter na specializiranih področjih);
- ozaveščanje javnosti o pomenu specifičnih vsebin in področij kulture učenja (npr. različnih oblik pismenosti in bralne kulture, prednosti družinskega in medgeneracijskega učenja, pomena prostovoljstva na področju posredovanja znanja, občestvenega učenja, učenja za osebno rast in medkulturnega učenja oziroma medsebojnega spoznavanja za prijazno in uspešno sožitje v sodobnih, multikulturnih okoljih).

7.2 Vsebine medijske promocije v okviru TVU:

- uveljavljanje vseživljenjskega učenja kot ene temeljnih **vrednot** sodobnega osebnega in družbenega življenja, in sicer tako, da jo obravnavamo **celostno** (glej 4. alinejo točke 2.1);
- uveljavljanje pravice do vseživljenjskega učenja za pripadnike različnih manjšinskih skupin prebivalstva (npr. invalidi, brezposelni, pripadniki manjšinskih jezikovnih skupin, zaporniki, dolgotrajno bolni, osebe z motnjami v razvoju in podobno);
- uveljavljanje pravice in možnosti do vsebin in oblik vseživljenjskega učenja v vseh življenjskih obdobjih (npr. v tretjem, ko ne gre za spodbujanje produktivnosti, temveč kakovosti življenja), še posebej pa spodbujanje dialoga med generacijami;
- promocija področja, ki ga mednarodne ustanove predlagajo s temo Evropskega leta;
- promocija področij, ki so prednostna v nacionalnih dokumentih s področja vseživljenjskega učenja in izobraževanja odraslih.

7.3 Ciljne skupine, ki jih želimo z medijsko promocijo doseči:

- najširša javnost v vseh življenjskih obdobjih in vseh položajih,
- podizobraženi in pomanjkljivo pismeni,
- izobraževalno in učno nedejavni,
- brezposelni in drugi iskalci zaposlitve,
- zaposleni v vzgojno-izobraževalnih ustanovah na vseh ravneh izobraževanja,
- izobraževalci odraslih, organizatorji izobraževanja odraslih, mentorji in svetovalci v izobraževanju odraslih,
- kreatorji politike izobraževanja na državni ravni in v lokalnih okoljih,
- strokovnjaki in podobno.

7.4. Sredstva javnega obveščanja, ki jih želimo doseči:

- s sklicevanjem novinarskih konferenc ter z elektronskim in klasičnim poštnim obveščanjem moramo doseči kar najširši krog uredništev in novinarjev, ki prek svojih medijev nagovarjajo javnost, in jih pritegniti, da bodo v svoja sporočila vključili tudi vsebine festivala učenja, prebivalstvo pa povabili na prireditve TVU;
- s sporočili moramo seči v dnevno in periodično časopisje ter informativne revije z nacionalnim dometom (prednost ima tisk z višjo naklado in večjo branostjo);

- za animacijo prebivalstva zunaj večjih urbanih središč je še posebej pomembno pritegniti k sodelovanju dnevno in periodično časopisje, revije in glasila na krajevni, občinski, regionalni ali drugi ravni (glasila ustanov, društev ali stanovskih združenj, podjetij in podobno);
- specializirani časniki in informativne revije za posamezna področja dejavnosti (stroke) na nacionalni ali krajevni ravni;
- radio na nacionalni ali krajevni (občinski, območni) ravni;
- televizija na nacionalni ali krajevni (občinski, območni) ravni;
- elektronski mediji (spletni časniki in izobraževalni ter drugi portali).

7.5. Za delo z mediji in stike z javnostmi so odgovorni:

7.5.1 na državni ravni:

- za potrebe NO TVU: predstavnik za stike z javnostjo na MŠŠ ali MDDSZ;
- za potrebe Delovne skupine za TVU pri ACS: strokovna sodelavka za stike z javnostmi in promocijo, urednica spletnih strani festivala učenja in strokovnega glasila Novičke oziroma TVU-Novičke, drugi člani delovne skupine ali zunanji sodelavci v skladu z letnim načrtom TVU;
- na željo novinarjev morajo biti pripravljeni za sodelovanje vsi soustvarjalci TVU, še posebej: vodja projekta, nacionalni koordinator TVU, direktorica ACS in predstavnik komisije za podeljevanje priznanj, predsednik NO TVU, strokovnjaki, po katerih novinarji povprašujejo, oziroma osebe, ki jih imenovani pooblastijo za posredovanje posameznih informacij.

7.5.2 na krajevni ravni:

- za najsplošnejše obveščanje in animacijo medijev poskrbi nacionalni koordinator TVU, na željo novinarjev – ne glede na raven in domet medija – pa morajo biti pripravljeni za sodelovanje tudi drugi soustvarjalci TVU (kot v zgornji alineji);
- zastopnik izvajalcev TVU ali regionalni oziroma tematski koordinator s področja, ki ga medij pokriva;
- izvajalci TVU sami.

7.6 Časovni okvir in dolgoročnost sodelovanja z mediji:

Delo z mediji, posebno na državni ravni, poteka nepretrgoma, vse leto.

Načrtno in dolgoročno sodelovanje z mediji ima za cilj vzpostaviti partnerske in sponzorske odnose s sredstvi obveščanja ter tako doseči, da namenijo uredništva sporočilom TVU dovolj prostora, da dosežejo cilje promocije vseživljenjskega učenja iz točke 7.1.

Dolgoročna sodelovanja so namenjena tudi načrtovanju posebnih rubrik, kotičkov in prilog v tiskanih medijih, omizij in kontaktnih oddaj v radijskih in TV-medijih, predvajanju video-filmov s primeri dobre prakse in podobno.

8. USKLAJEVANJE DEJAVNOSTI TVU

TVU je obsežen projekt, ki temelji na dvonivojskem modelu, zasnovanem že leta 1996. Sestavljata ga državna in krajevna raven, ki ju vsebinsko in organizacijsko povezuje ACS kot nacionalni koordinator projekta. Prvotni model v obrisih velja še danes, vendar se je v praksi preverjal in smiselno spreminjal. Določeni vidiki modela TVU so doživeli ne le potrditev, temveč tudi nadaljnji razmah. Tako se je hierarhična struktura Tedna še bolj razvejala, kar pomeni, da usklajevanje dejavnosti TVU terja posebno skrb. Nekatera temeljna načela pri tem so:

- skupno usklajevanje in načrtovanje obsega skupne prireditve na državni ravni. Programi in dejavnosti na krajevni ravni se načrtujejo in izpeljujejo avtonomno, v skladu s potrebami, pobudami in možnostmi izvajalcev in občinskih (krajevnih, regionalnih) organov;
- pri usklajevanju med pomembnejšima skupinama za organizacijo na državni ravni (NO TVU in Delovna skupina za TVU) se pristojnosti delijo tako, da se izključuje njuno medsebojno prekrivanje. Skupina ima predvsem strokovno-konceptualne in operativno-izvedbene naloge, odbor pa protokolarno-statusne in državno-promocijske;
- čas, kraj in način izpeljave prireditev na državni ravni določa ACS po poprejšnji uskladitvi z NO TVU; odprtje TVU praviloma opravi visok predstavnik države (predsedstva, vlade).

9. FINANCIRANJE TVU

9.1 Viri in sredstva za financiranje TVU na državni ravni

Viri teh sredstev so:

- javna sredstva vlade RS in/ali njenih resorjev (v Prilogi);
- sredstva sponzorjev in donatorjev;
- sredstva iz mednarodnih skladov za pospeševanje vseživljenjskega učenja in izobraževalnih dejavnosti.

Ta sredstva načrtujejo in jih s svojim delovanjem zagotavljajo:

- NO TVU,
- ACS v svojem letnem načrtu dela.

9.2 Viri in sredstva za financiranje TVU na krajevni (občinski, regionalni) ravni

Viri teh sredstev so:

- javna sredstva vlade RS ali njenih resorjev;
- sredstva občin;
- sredstva sponzorjev in donatorjev;
- sredstva iz mednarodnih skladov za pospeševanje vseživljenjskega učenja in izobraževalnih dejavnosti
- lastna sredstva izvajalcev in koordinatorjev TVU.

Ta sredstva načrtujejo in jih s svojim delovanjem zagotavljajo:

- občinski upravni organi;
- izvajalci v svojih letnih načrtih dela.

Ljubljana, 23. maj 2006

Elido Bandelj

Predsednik NO TVU

Priloga:

Nekatere vsebine ali področja znanja, ki jih je mogoče uveljavljati s promocijo vseživljenjskega učenja v okviru TVU - po področjih posameznih ministrstev pri Vladi Republike Slovenije:

- **Visoko šolstvo, znanost in tehnologija:** razvoj in pridobivanje znanja in znanstvenih spoznanj; gibanje »znanost mladini«, pospeševanje razvoja informacijske družbe (demonstracija programov), promocija informacijske pismenosti in podobno.
- **Delo, družina in socialne zadeve:** znanje za večjo socialno vključenost družbeno marginalnih in socialno ogroženih delov prebivalstva; razvijanje socialnih veščin in komunikacije; pridobivanje znanja na mladinskih taborih; spodbujanje učnih/spoznavnih dejavnosti prostega časa; opogumljanje za prekvalifikacije in dokvalifikacije; usposabljanje brezposelnih; promocija učenja/izobraževanja v skupinah oseb s posebnimi potrebami; medgeneracijsko učenje; učenje za kakovostno starševstvo ali nadomestno starševstvo, učenje/izobraževanje za osebni razvoj.
- **Gospodarstvo:** promocija znanj in delavnice za uspešno podjetništvo, vzgoja k inovativnosti in samostojnemu, kritičnemu mišljenju, krožki za kakovost in inovacije pri delu/proizvodnji; razvoj podjetij v »učee se organizacije«; promocija znanj za varstvo pri delu; ekonomika poslovanja; spodbujanje vlaganja v znanje najmanj izobraženih v podjetjih, ustanovah in podobno.
- **Kmetijstvo, gozdarstvo in prehrana:** razvoj in revitalizacija podeželja; pospeševanje sodobnega, okolju prijaznega kmetovanja; promocija znanj za uspešen kmečki turizem in kulturo podeželja; varovanje gozdov; varovanje voda; trajnostni razvoj podeželja; planinstvo in pohodništvo; stara ljudska znanja (oglarstvo, rezbarstvo, stara kmečka opravila, zeliščarstvo, gobarstvo, čebelarstvo, druge stare obrti).
- **Promet:** vzgoja za višjo prometno kulturo in varnost v prometu; okolju prijazne oblike potovanja; spoznavanje selitvenih poti divjadi (spoštovanje habitatov in prehodov na območju avtocest in železnic).
- **Okolje in prostor:** spoznavanje vidikov varovanja okolja; odkrivanje narave kot učiteljice; ločevanje, shranjevanje in predelava odpadkov; spoznavanje koristnih odpadkov; okolju prijazni viri energije; varčevanje energije; spoznavanje in ohranjanje naravnih znamenitosti Slovenije in podobno.
- **Zdravje:** seznanjanje z zdravim načinom življenja; spoznavanje povezanosti zdravja človeka z zdravjem družbe in zdravjem bivalnega ter širšega naravnega okolja; spoznavanje možnosti samozdravljenja; samopomoč iz naravne lekarne; samozaščita; preizkušanje načela »zdrav duh v zdravem telesu«; seznanjanje prebivalstva z možnostjo in okoliščinami za darovanje krvnih celic ali organov za transplantacijo; vzgoja za krvodajalstvo; preventivna nega zob; zdrava prehrana in preprečevanje sodobnih bolezni (rak, bolezni srca in ožilja, presnovne bolezni); samopomoč pri posameznih boleznih.
- **Finance:** davčna politika; pokojninska reforma; delničarstvo, naložbe, smotrne oblike varčevanja.
- **Kultura:** knjižnice kot viri znanja; promocija formalnih in neformalnih središč vseživljenjskega učenja (knjižnice, središča za samostojno učenje, borze znanja, kulturna društva, glasbene in plesne šole, gledališča, knjigarne ...); promocija branja in pismenosti v študijskih in predvsem bralnih krožkih; spoznavanje in varovanje kulturne dediščine; kulturne in etnološke značilnosti Slovenije; raba slovenskega jezika, promocija interkulturalnosti in spoštovanja drugačnosti (kultura dialoga: drugačnost kot obogatitev skupnosti in posameznika).

- **Šolstvo in šport:** šola kot središče življenja v kraju; spodbujanje metod samostojnega učenja; uporaba sodobne učne tehnologije; učenje z računalnikom; promocija vseživljenjskega učenja od vrtca dalje (občutljivost za nova znanja, menjava znanj in veščin; spoštovanje neformalno pridobljenih znanj, veščin in spretnosti – še posebej pri manj uspešnih učencih –, dvigovanje samopodobe in s tem uspešnosti učencev; spodbujanje medgeneracijskega in družinskega učenja; promocija izobraževanja odraslih, formalnega in neformalnega, bodisi za poklic, za kakovostnejše življenje v družbi, za samorazvoj in za kakovostno preživljanje prostega časa (tudi v tretjem življenjskem obdobju) in podobno.
- **Pravosodje:** spoznavanje etičnih in socialnih vrednot ter človekovih pravic; spoznavanje demokratičnih načel in ravnanj v družbi.
- **Notranje zadeve:** spoznavanje načel nedotakljivosti osebe, varnosti in pravil ravnanja (v prometu, v medsosedskih odnosih, v poklicu, pri obveščanju o nesrečah, motnjah javnega reda in miru, kriminalnih dejanjih ...); samozaščitno ravnanje občanov in preprečevanje kriminalitete; vključevanje mladih v izobraževalne in preventivne programe ter programe za spodbujanje kreativnosti in tako posledično preprečevanje prestopništva mladostnikov.
- **Obramba:** varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami; spoznavanja načel teritorialne obrambe; vzgoja za mirno sožitje med narodi, državami, kulturami ter vzgoja za spoštovanje in ohranjanje lastne kulture, države, naroda.
- **Zunanje zadeve:** promocija demokratičnih načel in vzgoja za odgovornost do širše skupnosti, tudi evropske in svetovne; spoznavanje načel in ciljev zunanje politike države Slovenije; spoznavanje varnostne politike EU in OVSE; spoznavanje delovanja varnostnega sveta OZN; seznanjanje z odnosi med velesilami; dejavniki vojne in miru v svetu; dinamika odnosov med zgodovinsko obremenjenimi sosednjimi državami, med veliki in majhni narodi (vprašanje narodnih manjšin), med razvitimi in nerazvitimi (Severom in Jugom), med velesilami in vazali, možnosti miroljubnega sožitja med različnimi civilizacijami (pomen spoznavanja pozitivnih vidikov muslimanskega kulturnega kroga, afriških in azijskih kultur ...).
- **Javna uprava:** vseživljenjsko učenje kadrov v javni upravi; pomen kakovostne rabe slovenskega jezika v državni upravi; dostopnost informacij javnega pomena in podobno.
- **Lokalna samouprava in regionalna politika:** delovanje in financiranje lokalnih skupnosti (s poudarkom na področju izobraževanja, vseživljenjskega učenja, kulture); financiranje programov in spodbujanje znanj za skladen regionalni razvoj; spoznavanje pomena izobraževanja in dostopnosti oblik vseživljenjskega učenja za kakovostno življenje regij (upoštevanje izobrazbenega in razvojnega primanjkljaja v posamezni regiji, pospeševanje trajnostnih oblik razvoja, promocija in financiranje programov za ohranjanje delovnih mest in ohranjanje mladih v matičnih regijah).
- **Razvoj:** izvajanje Strategije razvoja Slovenije ter ustreznih gospodarskih in socialnih reform za povečanje blaginje v Sloveniji; promocija nacionalne strategije vseživljenjskega učenja.